

C.O. ROSENIUS
ROMERBREVETS
BUDSKAP

Rom 1, 26-27

26 og 27: Derfor overgav Gud dem til skammelige lidenskaper. Deres kvinner byttet om det naturlige samliv med et som er mot naturen. På samme vis forlot også mennene den naturlige omgang med kvinnen og brant i sitt begjær etter hverandre. Menn drev skammelig utukt med menn, og fikk på sin egen kropp den straff de fortjente for sin forvillelse.

Det er nok også denne unaturlige hedenske styggedom apostelen omtaler i Ef 5: 12 slik: "For det slike mennesker driver med i det skjulte, er det en skam bare å tale om". Og dette har foregått, ikke bare i Sodoma, men også blant de mest dannede hedningene. En ser f. eks. grekernes og romernes mest anerkjente poeter, som vel hadde folkets største aktelse, ikke en gang skammet seg over å sværte sine dikt med samme slags urenheter. Til de grader ble de altså dårer, mens de gav seg ut for å være vise. Men vi står overfor den store, majestetiske Gud, og mildere straff kunne han ikke møte dem med, enn at han rett og slett gjorde dem til dårer, når de i sin innbilte visdom forakter hans sannheter. Når de hadde dratt Guds bilde ned på elendige menneskers og dyrs plan, så fikk de selv falle til dyrenes nivå og dyriske laster. Derfor sier apostelen at de fikk på sin egen kropp den straff de fortjente for sin forvillelse. Slik er det den store Gud pleier handle med menneskene. Han sier "den som ærer meg, vil jeg ære, og de som ringeakter meg, skal bli til skamme" (1Sam 2: 30).

Men, er det bare hedningene som på denne måten er gjort til skamme, og overlatt til sine lysters makt? Ser vi ikke også innen kristenheten spor etter samme Guds straffedom over de som forakter ham? Mang en forferdelig avsløring, eller bekjennelse, forteller oss at til og med blant dem som er døpt til Jesu navn, og har mottatt hans legeme og blods sakrament, finnes det slike som ligger i samme slags hedensk styggedom. Vi bør legge merke til at disse ikke bare finnes blant de minst ansette menneskene. Nei, den store Gud lar også sine lærde og dannede foraktere synke ned i samme søle. Dette er et særdeles tankevekkende bevis på hvordan Guds straffedom rammer. For når en ser mennesker leve i vanlige, naturlige synder, så kan det bare være på grunn av menneskenes fall. Men når slik styggedom som vanlige syndere ville reagere med vemmelse på, har inntatt fornuftige og veloppdragne mennesker, da må der være sterkere forhold bak. Da ser en den forferdelige hevneren gjennom det som foregår. Da ser en at det er Guds straffedom, dette. Men når vi ser at Gud overlater menneskene til skammelige lyster her i livet, så er det likevel bare et forspill til det som er verre, som skal komme, såfremt ikke en radikal omvendelse og forsoning inntreffer først (3Mos 20: 13).

Men apostelen tar for seg et helt register av hedenske synder, og gjentar ennå en gang årsaken til at slikt skjer. Han sier:

Rom 1, 28-31

28-31: Og ettersom de ikke brydde seg om å eie Gud i kunnskap, overgav Gud dem til et udugelig sinn, så de gjør slikt som ikke sømmer seg. De er fulle av all slags urett, umoral, griskhet, ondskap, fulle av misunnelse, mordlyst og strid, svik og falskhet. De ble ryktemakere, baktalere, gudshatere, voldsmenn, overmodige, storskrytere, oppfinnsomme til ondt, ulydige mot foreldre, uforstandige, upålitelige, uten naturlig kjærlighet, ubarmhjertige.

De brydde seg ikke om å eie Gud i kunnskap. Igjen det samme som er sagt tidligere. De hadde fått kunnskap om Gud. Men de hadde ikke brydd seg om å ta vare på den og følge den. Tvert imot hadde de holdt den nede i urettferdighet. Dette er alltid bakgrunnen for Guds dom.

Derfor overgav Gud dem til et udugelig sinn. Grunntekstens ord for "udugelig sinn" betegner til og med et sinn som ikke er i stand til å trekke sunne slutninger. Menneskene har ikke villet prøve, ikke sett noen grunn til å holde fast ved, Guds sannhet. Derfor har Gud gitt dem et sinn som ikke lenger kan prøve hva som er rett og galt. Dette viser oss Guds gjengjeldelsesformel. "Mot den rene viser du deg ren, mot den forventede viser du deg vrang" (Sal 18: 27 konf. Sal 18: 13). Dette vi nå har talt om, har vi sett dokumentert i all hedensk dårskap. Vårt bibelord fortsetter å nevne eksempler på det.

De er fulle av all slags urett. Dette forteller oss at de synder og laster som nå oppsummeres, hadde fått makten med dem. Der var ingen som helst motvekt eller motstand lenger, fra noe bedre i deres sinn. Der var intet annet enn synd og urettferdighet. Det var dette som fylte både hjertet og deres daglige liv. Og så nevner apostelen en mengde konkrete former for denne urett. Umoral: Her anvendes ordet i videste mening, og betegner alle grader og former for synd mot vårt sjetten bud. Vi vet også at hedningene alltid så på denne lasten som uskyldig. Men også idag må vi med stor sorg konstatere at i mange hedningeland utgjør denne styggedommen rett og slett en del av deres gudstjeneste. Så fullstendig fritt får djevelen regjere blant hedningene.

Griskhet: Dvs. at menneskene beherskes og drives av et begjær etter bare dette å få tak i, få eie, - uten tanke på om det i deres konkrete livssituasjon er noe spesielt behov for det de er ute etter. Grunntekstens ord utledes fra ordet som betyr det å ha mer. Å ha mer - er gjerrighetens lyst og kjennetegn. Selve det å eie, og det å ha fått tak i, er den gjerriges mål. Derfor sier apostelen at pengegriskhet er avgudsdyrkelse (Kol 3: 5).

Ondskap. Det er en bitterhet i vårt sinn som virker at vi er ute etter å påføre andre skade - altså uten noen som helst annen årsak enn selve trangen etter å skade noen. Fulle av misunnelse. Misunnelse er mørkets åndsmakt i mennesket, som gjør at det så langt fra å elske sin neste som seg selv, tvertimot lider når det ser at andre blir foretrukket, eller det går dem vel. Mordlyst: Det er tankevekkende at misunnelse og mord uttrykkes med samme ord i grunnteksten. Ved likheten i selve betegnelsen antydes slektskapet mellom begrepene. Så har da også Kristus, i sin forklaring av det femte bud, sagt at et hjerte som ikke elsker sin neste, men istedet forarges og hater ham, det begår mord (Mat 5: 22-25, konf. 1Joh 3: 15). Hedningenes liv er fulle av mord i deres gjerninger. Strid: Menneskene utkjemper en stadig strid i ord og gjerninger, for egen ære - og ikke for sannheten. Svik og falskhet: Under skinn av ærlighet og oppriktighet, søker man å bedra sin neste, til egen ære, eller annen vinning.

De ble ryktemakere: Det er slike som i tilgjort fortrolighet forteller noe negativt om sin neste. Det har ikke noe kjærlig mål. Det er bare for å skade andre, eller fremheve seg selv. Det er en av de meste giftige måter å frarøve sin neste hans gode navn og rykte på. Den som ryktet omtaler, kjenner jo ikke til dette, og er dermed ute av stand til å forsvare seg. Baktalere: Mens ryktemakerne oftest opererer i det stille, foregår baktalelsen mer åpenlyst, men er av samme art, bak ryggen på ofrene. Gudshatere: Egentlig de som hater Gud. Dette var selve hovedtrekket i hedningenes sinnelag. Det har vært omtalt tidligere i dette kapitlet. De elsket ikke Gud slik som de hadde lys nok til å skulle kunne kjenne ham, som hellig og rettferdig. Slik det her framstår, i en oppsummering av konkrete synder, sikter det uten tvil til disse mer opplyste syndens slaver. I sin samvittighet kjenner de godt til Guds lov og dommer, og det gjør at de hater Gud. Slik ser vi Rom 8: 7 omtaler dette: "kjødets attrå er jo fiendskap mot Gud, for det er ikke Guds lov lydige, kan heller ikke være det". Akkurat dette at menneskene kjenner til hva Guds lov krever, men ikke makter å oppfylle det, vekker en bitterhet mot Gud som har gitt loven. Når det hater Gud, har menneskets ondskap nådd sitt høydepunkt. Det er på denne måten synden "ved det som er godt (loven) volder meg døden" (Rom 7: 13).

Voldsmenn: Dette er mennesker som hever seg over andre, og behandler dem frekt og hardt. Men her har vi grunn til å anta at apostelen bruker sammenhengen: gudshatere - voldsmenn, særlig med tanke på det hat mot Gud som brøt ut i de romerske keiserne under forfølgelsene av de kristne. Da kristendommens lys begynte å spres, ble mange mennesker uroet i sin samvittighet. Dette var nok den største grunnen til den indre strid og bitterhet som oppstod mot Gud og evangeliets lys, og som gjorde dem til "voldsmenn" mot de hellige. En vesentlig bakgrunn for å oppfatte apostelens tankegang slik, er at han i 1Tim 1: 13 taler om seg selv som en forfølger av Guds folk, og der bruker de samme ordene med betegnelsen "voldsmann". Overmodige hever seg over andre og bruker store ord for å dokumentere sin egen fortreffelighet. Storskrytere taler med store bokstaver om hva de selv er, har gjort eller opplevd, og overdriver som regel betraktelig. Oppfinnsomme til ondt: Det sier igrunnen alt om hvordan disse menneskene har en oppfinnsomhet som er utviklet og stilt til disposisjon i det ondes tjeneste. Historien forteller f. eks. om en grusom oppfinnsomhet blandt hedningene i Rom, når det gjaldt å torturere de kristne.

Ulydige mot foreldre: Her sier apostelen indirekte at lydighet mot foreldre er en plikt, som selve naturen hadde lært hedningene. De som brøt dette budet var derfor dømt, selv om de ikke konkret kjente det fjerde bud i den loven Gud hadde skrevet. Uforstandige: Slike som ikke tar imot råd fra noen, og ikke lar seg lede av visdoms eller sannhets ord, men som ufornuftige dyr raser fram etter som de finner for godt. Upålitelige: Mennesker en ikke kan stole på*. Uten naturlig kjærlighet. Slike som ikke har naturlig ømhet for noen. Ordet betegner egentlig dem som mangler den naturlige kjærlighet mellom foreldre og barn. Apostelen ser derfor her ut til å tenke på hedenskapen som bl. a. førte til at foreldre "satte sine barn ut", for å la dem omkomme. Og barna, når de vokste opp, satte sine gamle foreldre ut på samme vis. Ubarmhjertige mangler medlidenhet med andres nød, deres bekymringer og lidelser.

[* I Rosenius' svenske bibel står det "trolösa", som han sier egentlig betyr paktsbryter. De lever ikke i tro til pakten - Guds pakt.]

For et forferdelig synderegister vi nå har gjennomgått! For en syndflod som har flommet ut fra det første syndefallet! Og så kommer apostelen nå med en tilføyelse som gjør at vi bare må erkjenne at Guds vrede fra himmelen er vel begrunnet og rettferdig. Han sier:

Rom 1, 32

32: De kjenner godt til Guds rettferdige dom, at de som gjør slikt, fortjener døden. Likevel gjør de ikke bare slikt selv, men de holder også med dem som gjør det.

Ennå en gang gjentar apostelen dette som han så ofte har holdt fram, grunnene til at Guds dom over hedningene er rettferdig: De kjenner godt til Guds rettferdige dom, sier han. De har det naturlige lys over Guds vesen, og de har loven skrevet i sine hjerter (Rom 2: 15). De vet at de som gjør slike synder som nå er regnet opp, er "skyldige til døden". Denne deres forstands kunnskap om Gud er det ene forholdet han så ofte har holdt fram. Det andre han nå nevner konkret, er at de også holder med dem som gjør det. Her er vi ved saken. De holder med det onde. Det er dette som alltid kjennetegner ugudelighet. De ikke bare motsetter seg syndens lov, som er i deres lemmer, og syndens makt i naturen, men de holder også med/gir seg selv rett i å gjøre disse syndene. Ja, det som mer er, de holder også med andre i å gjøre disse syndene. Det er et tydelig bevis på hva som foregår når Gud overgir noen til et udugelig sinn, slik det var skjedd med hedningene.

Et menneske som ikke totalt har overgitt seg til synd, vil som regel bevisst og utad ta klart avstand fra at slikt bør foregå, selv om det for egen del gjør samme synden. Men så utvikler det seg ofte til at mennesket også forsvarer de som lever i denne synden. Da er det et tegn på at mennesket totalt har reist seg mot Gud, og hans rett til å regjere. Da er det en forherdelse som viser hvor forferdelig den straffedommen er, å være overlatt til et udugelig sinn. Totalt motsatt er forholdet for de gudfryktige, som hater, ja forbanner sin synd, og likevel må lide under dette onde, som er deres største plage og bekymring. Dette taler apostelen om i Rom 7: 15-25.

Det vesentligste apostelen ville lære oss i denne siste delen av første kapittel, blir nå tydelig: Guds vrede skal åpenbares fra himmelen over all ugudelighet og urettferdighet hos de menneskene som kjenner Gud, men ikke ærer ham som Gud, og ikke bryr seg om å eie Gud i kunnskap. Disse som holder sannheten nede i urettferdighet, som kjenner Guds rettferdige dom og ikke bare selv gjør det onde, men også holder med de andre som gjør det. Slik fordømmelse er da også fullt ut rettferdig, og Guds vrede hviler over dem, - hvis ikke de flyr til fristaden, går inn gjennom den trange port, blir tvettet ren og får liv i det forsonings-blod Guds evangelium forkynner fra himmelen.